

Programma 8 Basisinfrastructuur mobiliteit

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

De uitvoering van het programma 08 Basisinfrastructuur Mobiliteit loopt op schema, al is er ook nog wel een aantal uitdagingen, met name financieel.

Per 1 januari is in navolging van West-Brabant ook in de andere concessiegebieden Bravoflex van start gegaan. Zo zijn we in staat om het vervoersaanbod via de nieuwe concessies flink te laten toenemen door intensivering van een sterke hoofdstructuur en tegelijk blijft met de introductie van Bravoflex het OV toegankelijk voor iedereen, ook in de kleine kernen en in de avonden en weekenden. Er zijn in totaal 262 Bravoflex-haltes bijgekomen in Brabant tot totaal ruim 3.000 haltes.

De aanbesteding voor de nieuwe OV-concessie Zuidoost (vanaf medio 2029) wordt voorbereid. Conform het bestuursakkoord willen we de OV-concessie laten meegroeien met de schaa sprong van de Brainportregio. Als uitwerking van de Perspectiefnota 2027 zal hiervoor rond de zomer een separaat financieringsvoorstel gedaan worden. Voor de verstedelijkings- en woningbouwopgave is versnelling van de mobiliteitstransitie cruciaal. Met een extra provinciale inzet kunnen wij als provincie onze verantwoordelijkheid nemen voor de opgave in de Brainportregio, maar we blijven ook in het gesprek met het Rijk benadrukken om hun aandeel te nemen in de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de opgave Brainportregio en de exploitatie van de Brainportlijnen.

Om de continuïteit van de OV-concessie voor de toekomst beter te kunnen borgen én voor het realiseren van de ZE-ambities nemen we als provincie zelf posities in busremises. Voldoende stroomaansluiting wordt daarin steeds crucialer om daarmee ook meerkosten van het langer doorrijden met oud materieel te kunnen vermijden. In de regio Zuidoost waren er op dat gebied een aantal uitdagingen. Met de strategisch aankoop van een perceel in Helmond is een belangrijke stap gezet. Daarnaast zijn we bezig met de duurzame beschikbaarheid van de huidige remise aan de Dorgelolaan in Eindhoven en worden de plannen van de ombouw van het steunpunt Westerhoven tot busremise verder uitgewerkt.

Voor een effectieve en efficiënte concessie is goede doorstroming steeds belangrijker. Via de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) worden met de gemeenten afspraken gemaakt over de realisatie van maatregelen zoals doorstroming op bestaande infra en aparte busbanen.

Bij de beheer- en onderhoudstaak provinciale wegen is er, zoals reeds eerder gemeld, sprake van toenemende financiële druk door o.a. prijsstijgingen, de opwaardering en uitbreiding van het areaal en de toegenomen ouderdom. De structurele borging vindt plaats bij de herijking van de uitvoeringsagenda Kwaliteit (Onderhoud) Provinciale Infrastructuur (KOPI) in de nieuwe bestuursperiode. Met de lopende aanbesteding van het Waardegedreven Onderhoud (WGO) verwachten we vanaf 2027 efficiency te behalen met onderhoud via twee meerjarige gebiedsgerichte contracten. De gunning is eind 2026.

Vanwege het winterweer in de eerste maanden is de financiële druk op de onderhoudsbegroting 2026 verder toegenomen vanwege de extra acties gladheidsbestrijding en aanvullend incidenteel onderhoud als gevolg van de ontstane vorstschade. Dit wordt opgelost door in deze bestuursrapportage investeringsmiddelen KOPI om te zetten naar exploitatiemiddelen voor beheer en onderhoud.

In het kader van verkeersveiligheid worden de mensgerichte maatregelen via educatie en gedrag gecontinueerd via de afspraken met gemeenten in de Regionale Mobiliteitsprogramma's 2026 (RMP's).

Ook zijn er in de RMP's 2026 voor ruim € 5 mln. aan provinciale cofinancieringsafspraken gemaakt over het verbeteren van de verkeersveilige inrichting van schoolfietsroutes door gemeenten.

Wat willen we bereiken?

We gaan voor een robuust en betrouwbaar mobiliteitssysteem.

Door zorgvuldig (functioneel) beheer en onderhoud dragen de rijks- en provinciale wegen maximaal bij aan een betrouwbaar mobiliteitssysteem, nu en in de toekomst.

- De ontwikkeling in de Indicator Provinciale Wegen (provinciale wegen): IPW \geq vorig jaar.

- De ontwikkeling in de klantwaardering voor de Brabantse wegen via het WOW-onderzoek* (provinciale wegen): WOW \geq vorig jaar.

Mate van tevredenheid onder Brabanders en Brabantse ondernemers over hun reistijd en de voorspelbaarheid van de reistijd.

- Ontwikkeling in waardering van het OV door reizigers: OV-klientenbarometer \geq vorig jaar.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het provinciale wegennet ligt er goed onderhouden bij. Wegvakken met potentieel achterstallig onderhoud zijn met prioriteit opgepakt. Zoals reeds eerder aangekondigd zal bij de aanstaande herijking van KOPI de huidige onderhoudsbegroting voor zowel dagelijks onderhoud (exploitatie) als groot onderhoud en vervanging (investeringen) niet langer toereikend zijn bij gelijkblijvend kwaliteitsniveau. De indicatoren zijn bij de jaarrekening beschikbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Planmatig beheer en onderhoud provinciale infrastructuur

- We voeren planmatig beheer en onderhoud uit op de provinciale infrastructuur zoals afgesproken in de meerjarige kwaliteitsvisie ([KOPI](#), 2022): de score van de kwaliteitsindicator voor de onderdelen bereikbaarheid, fietspaden en verkeersveilige inrichting binnen de vastgestelde bandbreedte.
- Nieuwe vorm van onderhoudscontracten, waarbij we het onderhoud per gebied vermarkten. zijn gegund in 2026.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er wordt op basis van de meerjarenplanning groot onderhoud uitgevoerd op de N389 Etten-Leur - Zevenbergen en N321 Grave - Cuijk. De aanbesteding voor het Waardegedreven Onderhoud (WGO) is opgestart met gunning eind 2026. Dit is een contractvorm waarin het groot onderhoud meerjarig en gebiedsgericht bij een beperkt aantal aannemers wordt ondergebracht.

Uitvoering OV-concessies en transitie gedeelde mobiliteit

Lopende concessies:

- We zorgen voor een betrouwbaar OV-systeem: rituitval in de concessies is (weer terug op) maximaal 0,2%.
- Brabants tarievenhuis is geschikt voor betalen met OV-pay.
- Bravoflex in alle concessies operationeel.

Nieuwe concessies:

- Voorbereidingen implementatie concessie Oost (vanaf medio december 2026) is afgerond.
- Voorbereiding aanbesteding nieuwe concessie Zuidoost (vanaf zomer 2029) is opgestart.
- Duurzame beschikbaarheid van 4 remises en stroomaansluitingen voor nieuwe concessie Oost en Zuidoost (2028).

Transitie gedeelde mobiliteit:

- Samen met de gemeenten zorgen we voor voldoende aanbod van vormen van gedeelde mobiliteit dat aansluit bij de vraag van reizigers. Dit doen we door experimenten binnen en buiten de bestaande concessies: minimaal 3 pilots en experimenten per jaar opgestart.
- Passend bij de verschuiving van OV naar gedeelde mobiliteit, streven we ernaar dat het aanbod van mobiliteitsdiensten voor de gebruiker inzichtelijk is door in te zetten op een goed functionerend MaaS-platform (mobiliteit als dienst). Onderzoek naar de mogelijkheid voor een Brabantbreed MAAS-platform.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Op steeds meer plaatsen in Brabant is het OV-aanbod opgeschaald (reizersaantallen 85% tov 2019). Dat komt door de nieuwe dienstregeling in de nieuwe concessie West en de herijkingsafspraken in Oost en Zuidoost. Ook zien we dat de randvoorwaarde hiervoor van voldoende personeel bij de vervoerders steeds meer op orde komt. Toch blijft het evenwicht tussen de rituitval / punctualiteit enerzijds en het tempo van opschaling anderzijds een aandachtspunt. Niet alleen uitval van personeel speelt hierin een rol maar ook de late leveringen van nieuwe bussen, de doorstroming op de wegen en het grote aantal wegwerkzaamheden in Brabant. De rituitval in 2025 betrof 1,0% (t.o.v. 1,6% in 2024).

Bravoflex is al vanaf begin 2025 van start gegaan in het concessiegebied West-Brabant en vanaf de tweede helft geïntegreerd in de nieuwe concessie. Zo zijn er ruim 60 extra Bravoflex haltes in landelijk gebied gecreëerd. De voorbereidingen voor de implementatie in de andere twee concessiegebieden vanaf 2026 zijn getroffen. Ook hier verschijnen tientallen extra Bravoflex-haltes.

De Staten zijn geïnformeerd over de [voortgang](#) van de visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk'.

Via strategische posities in busremises dragen we bij aan het borgen van de continuïteit en het verbeteren van de efficiency van de (toekomstige) concessies. De nieuwe busremise [Breda](#) is in gebruik genomen bij de start van de concessie West. Bij de remise in Roosendaal moet langer worden doorgereden met bussen met brandstofmotoren vanwege het ontbreken van stroomaansluiting. We zetten hier wel stappen in duurzaamheid met het gebruik van biobrandstoffen. De meerkosten zijn aanzienlijk. Er wordt onderzocht in welke mate toch met ZE-bussen gereden kan worden door gebruik te maken van nachtstroom. Voldoende stroomaansluiting wordt steeds meer randvoorwaardelijk in de zoektocht naar strategische locaties voor busremises. Voor de nieuwe concessie Zuidoost is een inventarisatie uitgevoerd, maar tijdige beschikbaarheid van nieuwe remiselocaties en voldoende stroom blijft nog een risico voor zowel de exploitatie als de Zero-Emissie ambities.

Vanwege de techniek is landelijk besloten om het uitfasen van de OV-chipkaart uit te stellen tot eind 2027. Het Brabants tarievenhuis is onveranderd, omdat dit al voldeed aan het nieuwe systeem.

Data, digitalisering en Smart Mobility

De focus van data en digitalisering ligt op een adequaat beheer én optimaal gebruik van hetgeen de afgelopen jaren is ontwikkeld. Doel is enerzijds om zo efficiënt mogelijk te werken en anderzijds om zo effectief mogelijke bijdrage aan de organisatie-doelstellingen te leveren. Ook verkeersmanagement is hierin een belangrijk onderdeel.

- Doelstellingen uit de Samenwerkingsovereenkomst Slimme en Duurzame Mobiliteit Brabantstad 2024-2028 zijn gerealiseerd (2028).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de Brabantstad-partners is gewerkt aan de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst. Zo is het verkeersmanagement Brabantbreed georganiseerd en doorontwikkeld. Ook zijn diverse projecten op het gebied van data en digitalisering opgeleverd. Zo is met de digitaliseringsopgave Provinciale Wegen de randvoorwaarde ingevuld voor de nieuwe manier van werken van Waardegedreven Onderhoud en de nieuwe Onderhoudprestatiecontracten (EPC en OPC). Daarnaast is de opdracht voor het nieuwe verkeersmodel gegund. Dit is belangrijk voor een effectieve besluitvorming op basis van een datagedreven aanpak.

Wat willen we bereiken?

We gaan voor veilige mobiliteit.

In Brabant streven we naar NUL verkeersslachtoffers. Elk verkeersslachtoffer is er één te veel.

- De ontwikkeling van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers (Noord-Brabant & provinciale wegen): aantal dodelijke verkeersslachtoffers (conform CBS) < vorig jaar.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal dodelijke verkeersslachtoffers	99	91	141	120	114	ntb
waarvan op provinciale wegen	16	12	15	9	16	ntb

In 2030 hebben we de helft minder verkeersongevallen dan in 2019.

- De ontwikkeling van het aantal slachtoffers met lichamelijk letsel (Noord-Brabant & provinciale wegen): aantal slachtoffers met lichamelijk letsel.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal slachtoffers	2.417	1,985	2.015	2.391	2.263	2.398	ntb
waarvan op provinciale wegen	138	164	120	139	157	187	ntb

De sociale veiligheid is in 2030 toegenomen ten opzichte van 2020.

- De ontwikkeling van de OV-klantbarometer onderdeel veiligheid: OV-klantbarometer onderdeel sociale veiligheid >= vorig jaar.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Verkeersveiligheid

- Het risico op een verkeersongeval met letsel verkleinen, door het aanbod (infrastructuur) en het gebruik (verkeersgedrag) te verbeteren ten opzichte van de nul-situatie in Brabant. (< voorgaand jaar).
- We hebben € 10 mln. geïnvesteerd in deze bestuursperiode (2027) ter verbetering van de verkeersveiligheid van schoolfietsroutes.
- Kleinschalige maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid N615 Deense Hoek en N267 Kromme zijn gerealiseerd (2027).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met de grensverleggende aanpak verkeersveiligheid in samenwerking met het programma SmartwayZ.NL hopen we de trend om te kunnen buigen. Met een drietal projecten (Groen Licht, Fietsen naar de Toekomst en Digikompas) zijn we aan de slag in 2026.

In de Regionale Mobiliteitsprogramma's 2026 (RMP's) zijn de eerste set met afspraken gemaakt over de verbetering van de verkeerveilige inrichting van schoolfietsroutes. De uitvoering ligt bij de gemeenten en de provincie stelt via een eerste tranche ruim € 5 mln. aan cofinanciering ter beschikking. De projecten op de N615 en N267 worden nu voorbereid en in 2027 gerealiseerd. De indicator over de ontwikkeling van het risico op een verkeersongeval met letsel wordt nu opgesteld en de metingen worden verricht. De indicator kan voor het eerst over 2026 worden gerapporteerd.

Sociale veiligheid

- We zorgen voor een veilig OV-systeem: aantal incidentmeldingen is lager dan in het voorgaande jaar.

Kwaliteit (indicator)

Wat willen we bereiken?

We gaan voor schone, stille en gezonde mobiliteit.

We gaan in Noord-Brabant uit van een ten minste 50% reductie van broeikasgassen (waaronder CO2) en ten minste 50% gebruik van duurzame energie.

- Ontwikkeling emissie broeikasgassen vanuit mobiliteit uitgedrukt in CO2-equivalenten (in absolute aantallen in tonnen uitstoot) (Noord-Brabant): emissie < vorig jaar.

De uitstoot van overige emissies (NOx, fijnstof) is significant afgenomen in 2030. Op grond van het [Schone Lucht Akkoord](#) is het streven om in 2030 tot een reductie te komen van 50% van de negatieve gezondheidseffecten van verkeersemissies ten opzichte van 2016.

- Ontwikkeling concentratie NOx en fijnstof emissies in de lucht: emissie < vorig jaar .

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Duurzaamheid Provinciale infrastructuur

Energie en CO2-reductie:

We blijven aansluiten bij het landelijk routepad 'schoon en emissieloos bouwen' en nemen dit op in alle onderhouds- en realisatiecontracten:

- Ontwikkeling in de reductie van de CO2-footprint van het areaal: < vorig jaar.
- Ontwikkeling in het energieverbruik van alle systemen binnen het areaal: < vorig jaar.

Materialen:

We blijven aansluiten aan bij de landelijke transitiepaden voor verduurzaming van asfalt en kunstwerken en implementeren hieruit voorkomende maatregelen en/of voorgestelde methoden voor zover deze passen binnen onze opgave:

- Ontwikkeling in het % van de onder- en tussenlagen waar minimaal 50% hergebruikt materiaal in zit.

- Ontwikkeling in het % van de deklagen waar minimaal 50% hergebruikt materiaal in zit.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De provincie is door Bouwend Nederland voor de 7^e keer uitgeroepen tot meest duurzaam aanbestedende overheidsorganisatie voor infrastructurele werken.

In 2025 is in het kader van het routepad emissiereductie bij alle afgeronde projecten een percentage van emissieloos materiaal van 70% of meer behaald t.o.v. de referentieberekening (respectievelijk 70%, 73% en 76%). De referentieberekening was gebaseerd op uitvoering van werkzaamheden zoals dat in 2010 gebruikelijk was. Aanneمة die de provincie daarbij hanteert is dat de werkzaamheden tussen 1990 en 2010 niet wezenlijk duurzamer zijn uitgevoerd en dat deze vergelijking daarmee passend is om te beoordelen of gewerkt is in lijn met de duurzaamheidsdoelstellingen. In 2024 was bij alle afgeronde projecten nog een reductie van 50% of meer te zien (respectievelijk 52%, 66% en 70%).

De mate waarin het provinciale areaal er duurzaam bij ligt wordt uitgedrukt in de CO2-footprint. Dat was 5.772 ton (CO2-equivalent / jaar) voor 2025. Ten opzichte van het referentiejaar een reductie van ongeveer 70%.

De tool om het hergebruik van materiaal te bepalen is nog in ontwikkeling. We sluiten hier aan bij een landelijk traject. Bij het project N389 Etten-Leur – Zevenbergen wordt de bestaande brug hergebruikt als fietsbrug. De voorbereidingen voor het project zijn uitgevoerd in 2025 en wordt gerealiseerd in 2026.

ZE-ambities OV-concessies

OV-concessies:

We zorgen voor een schoon OV-systeem: in 2030 100% elektrische bussen in de concessies in Brabant:

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
%	54%	80%	80%	89%	89%	100%

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 zijn 121 extra ZE-bussen ingestroomd als gevolg van de vertraagde levering in 2024. In de nieuwe concessie West-Brabant wordt nog altijd gewacht op ruim 100 elektrische bussen om in te stromen (voor zomer 2026). Daarmee komt nu het percentage ZE-bussen op 44% (18% in 2024). Vanwege de hoge investeringskosten en tekort aan stroom is ervoor gekozen om pas volledig elektrisch te zijn bij de start van een nieuwe concessie Zuidoost (2029). In de verlenging van Zuidoost zijn wel aanvullende afspraken over stappen in de ZE-ambities gemaakt via het gebruik van Biodiesel.

Ontwikkelingen en onzekerheden

- De krapte op de arbeidsmarkt voor de vervoerders is nog altijd bepalend voor het tempo waarin opschaling van het OV-aanbod daadwerkelijk kan plaatsvinden.

- Netschaarste en leveringsproblemen (o.a. door personeelstekorten) kunnen ervoor zorgen dat de ZE-ambities in het OV niet in het gewenste tempo realiseerbaar zijn en/of tot meerkosten leiden.
- Ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving omtrent stikstof hebben invloed op infrastructurele projecten. Kleine aanpassingen aan infrastructuur als onderdeel van onderhoudsprojecten kunnen niet mogelijk zijn.
- Prijsstijgingen en problemen met levering van materialen vormen een risico voor infrastructurele onderhoudsprojecten. Dit wordt ook in grote mate beïnvloed door de huidige wereldwijde instabiliteit.
- Klimaatverandering leidt tot extra (dagelijks) onderhoud.
- De toename van incidenten en meldingen op onze provinciale wegen leidt tot extra druk op de onderhoudsbegroting.
- Krapte op de arbeidsmarkt voor technische personeel raakt de taak van beheer en onderhoud provinciale wegen.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000			
8. Basisinfrastructuur mobiliteit	Begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	Begroting t/m wijz. 3
Lasten	247.713	9.670	257.384
Baten	10.107	1.308	11.415
Saldo baten en lasten	237.606 N	8.362 N	245.969 N